

שיל"ת

קונטרס

# דפידשנו

על סדר הדף היומי

קובץ ביאורים והערות על סדר הדף היומי שנתלכנו  
בלימוד בצוותא על ידי

הר"ד זלמן חיים הומינר הי"ו  
והבה"ח יוסף יצחק גולדשטיין הי"ו

יוצא לאור ע"י  
ארגון שיעורי תורה שע"י קהילת קרעטשניף

גליון יא' פרשת יתרו חודש שבט שנת ה' תשפ"א לפ"ק  
פסחים סמ. עה:

קוראים המעוניינים להצטרף לרשימת תפוצה  
במייל ניתן לפנות לכתובת המייל

[sh0533132203@gmail.com](mailto:sh0533132203@gmail.com)

לתרומות ולהנצחות וכן בכל ענייני הגיליון ניתן  
לפנות

להר"ר זלמן חיים הומינר בפל'

053-3132203

בברכה מערכת דפירשנו

ג.ב. הביאורים והערות נכתבו תוך כדי לימוד ואפשר ונפלו טעויות ולכן  
נבקש מכל מי שיש לו הערות או הארות אם יוכל לשלוח בכתב לכתובת מייל

[sh0533132203@gmail.com](mailto:sh0533132203@gmail.com)

## דף סט ע"א

**נ.** בגמ' אם דחו מכשירי מצוה שלאחר שחיטה את השבת שהרי דחתה שחיטה את השבת. היינו דכיון דכבר הותרה שבת לצורך השחיטה הוא מותרת לגמרי לכל צרכיה, אבל קודם שחיטה שעדיין לא הותרה שבת לצורך מכשירין אין להתירה. ומכאן נראה דר"ע סבר דשבת הותרה ולא שבת דחוויה, היינו דיש מח' בפוסקים אם כששבת נדחת משום פקוח נפש וכדומה אם הוא מותרת לכל צרכיה או דרק למה שחייבים, ור"ע מדבריו משמע דשבת הותרה.

**נא.** בגמ' אמר רב גזירה שמא יטלנה ויעבירנה ד' אמות ברה"ר ולר"א ניעבריה דהא אמר ר"א וכו'. לכאורה קשה דאיך מקשים דלר"א ניעבריה משום דסבר מכשירי מצוה דוחין את השבת, הרי אין זה צורך המצוה לטלטלה ברה"ר, דכך משמע מדברי רבה דבאמת היה יכול להזות בשבת רק דחיישינן שמתוך כך יבוא לטלטלה

ברה"ר דמשמע דאפשר להזות גם בלא לטלטלה, דאל"כ אין זה גזירה אלא איסור להזות משום שאסור לטלטל, וא"כ למה לר"א יש הו"א להתיר טלטולה ברה"ר כשאין זה צורך המצוה. ובשלמא אם היה מיירי כאן בשיטת ר"ע דמשמע לעיל מדבריו דסבר דשבת הותרה לכל צרכיה ניהא דאם מתירין להזות מתירין גם לטלטל, אבל לר"א דלא מצינו דסבר כן למה יהא מותר טלטולה ברה"ר. ואולי סברו בגמ' דבזה לא נחלקו ר"ע ור"א ובאמת לשניהם הותרה שבת לכל צרכיה ולכן הו"א להתיר טלטולה ברה"ר.

**נב.** בגמ' אמר רבה קסבר ר"א אין שוחטין וזורקין על טמא שרין וכו'. היינו דבהו"א סברו דאם הגברא חזי רמא חיובא עליה והוא דוחה שבת, אבל אם הגברא לא חזי בכל גוונא לא רמא עליה חיובא ואינו דוחה שבת, ולכן היה קשה למה ערל שלא מל ער"פ ולא עשה פסח ענוש כרת והא לא היה חזי עדיין לפסח ולמה יהא ענוש

כרת, אבל עכשיו תירצה חגמ' דבאמת גם אם הגברא לא חזי יש אופן שכן רמא חיובא עליה, והוא באופן שבציבור איתא דהיינו כיון דבכל ישראל ערלים היה עליהם חיוב למול ולעשות הפסח ואין פסח נעשה בערלות, לכן גם ביחיד איתא ויש לו למול ולעשות הפסח ורמא חיובא עליה אפי' דלא היה חזי מתחילה, דכל דאיתא בציבור איתא גם ביחיד ולכך אם לא מל ועשה פסח ענוש כרת, ומשא"כ לגבי טומאה כיון דבציבור ליתא דאין אומרים לכל הציבור להזות ולעשות הפסח אלא עבדינן בטומאה, ממילא יחיד גם אין לו להזות ולעשות הפסח ולכך הוא נדחה לפסח שני, דכל דבציבור ליתא ביחיד נמי ליתא אבל מה דביחיד נדחה דאסור לעשות הפסח בטומאה בציבור עבדי בטומאה. אבל כל זה הוא רק אם ר"א סבר אין שוחטין וזורקין על טמא שרץ דמשום דסבר דיחיד אין זורקין עליו ולכך נדחה לכן יש חילוק בין ערל לטמא, אבל אם סבר ר"א זורקין א"כ יהא קשה מה החילוק בין

ערל לטמא ולמה ערל אם לא מל ועשה פסח ענוש כרת משא"כ בטמא שאינו ענוש כרת. אבל לקמן תירצו דבאמת לר"א זורקין על טמא שרץ ומ"מ יש לחלק בין טמא לערל, דבטמא רק לגבי אכילה הוא אסור אבל להקריב הפסח עליו כן מותר, ואם רק זה נאסר עליו לא קשה מידי דהא אכילה לא מעכבא, ומשא"כ בערל שאסור בפסח לגמרי ולכן אם לא מל ענוש כרת דהוא מבטל הפסח לגמרי.

#### דף סט ע"ב

נ. בתוד"ה האי מיחזא חזי, הקשה ריב"א וכו' ערל שלא מל ענוש כרת הא מיחזא חזי. קשה דהרי לעיל בד"ה אכילת כתב בתוס' דטמא אינו נחשב מיחזא חזי ולכן הוא מעכב, וא"כ גם בערל יש לומר כן דהרי בשניהם יש איסור לעשות הפסח, ולמה הקשה כאן תוס' דהוא כן נחשב מיחזא חזי. ואולי שם אמר תוס' דטמא מעכב אחר שראה דע"פ האמת גם ערל ענוש כרת ואינו נקרא מיחזא חזי, רק דכאן רצה

לנו דבעליה איבדוה בי"ג, אולי  
איבדה בי"ב או קודם ועדיין לא  
הספיק להטבילה אם טמאה  
היתה, ואיך נתיר למוצאה  
לשחוט בה מיד, וצ"ע.

נז. ברש"י ד"ה יוצא בה בא"ד  
והא דקי"ל כל דבר שבחובה  
וכו' כדתניא בסיפרי וזבחת  
פסח וכו'. היינו דמכך דהוקשו  
בקר וצאן למידים דכל דבר  
שבחובה אינם באים אלא מן  
החולין, דהרי פסח רק מן הצאן  
הוא בא ולכן לא שייך שעליו  
הוא נאמר. אבל קשה דלקמן  
בע"ב הביאו לבן דורתאי לימוד  
אחר מן היקש זה דחגיגה דוחה  
שבת ולשיטתו אין לימוד לכך  
דבאים רק מן החולין, ולבן  
תימא כאן נראה דסובר כבן  
דורתאי דהא הוא סבר דהוקש  
חגיגה לפסח בכל דבריו, וא"כ  
מה הקשה כאן רש"י לבן תימא  
מהא דסיפרי הרי לבן תימא יש  
להקיש צאן ובקר כדי ללמד  
דחגיגה דוחה שבת. אבל באמת  
אין זה קושיא דהא על הצד דבן  
תימא סובר דחגיגה דוחה שבת  
אין צריך להיקש של בן דורתאי  
דהא כאן אמר בן תימא דמזבח

תוס' להבין למה באמת הוא  
אינו נקרא מיחזא חזי.

נד. בתוד"ה וצריכא בא"ד דאי  
אדר"ע הוה ליה לאצרוכי ההיא  
וכו'. והטעם דעל ר"ע לא הקשו  
למאי איצטריך לומר כמה  
פעמים, זהו משום דדבר רגיל  
הוא לומר כלל ידוע בכל מקום  
ששייך כלל זה.

#### דף ע ע"א

נה. בגמ' בן תימא אומר חגיגה  
הבאה עם הפסח וכו' וחגיגת  
חמשה עשר וכו' וחגיגת  
ארבעה עשר. היינו דיש ב' מיני  
חגיגה, אחת היא הבאה עם  
הפסח והיא חגיגת ארבעה עשר  
ונאכלת ליום ולילה, ועליה אמר  
רב אשי לעיל דהוא באה כדי  
שהפסח יאכל על השובע, ועוד  
חגיגה יש בחמשה עשר כבכל  
יו"ט דהוא קרבן החג והוא  
נאכלת לשני ימים ולילה אחד.

נו. בגמ' סכין שנמצאת בארבעה  
עשר שוחט בה מיד. וביאר  
רש"י דמסתמא הטבילה בעליה  
אם טמאה היתה והטבילה בי"ג  
כדי שיהא הערב שמש ותהא  
טהורה בי"ד. אבל קשה דמניין

חג הפסח חוקשו זה לזה, וא"כ יש כן ללמוד לבן תימא מוזבחת פסח כהסיפרי. ועיין לקמן בתוד"ה מאי טעמא דכתב דבאמת לרש"י בן תימא כלל לא סבר כבן דורתאי וסבר דאין חגיגה דוחה שבת וממילא ודאי לא קשה מידי.

### דף ע"ב

**נח. בגמ' דנשיא גוסס בי"ג סכין אחד ספיקא מטביל לה קופיין דתרי ספיקא לא מטביל לה.** קשה דבשלמא לעיל דהו"א דכלל אינו צריך את הקופיין ניהא דלא מטביל ליה דלא עמד בדעתו כלל הקופיין כשהלך להטביל הסכין, אבל כאן דיש לו איזה הו"א שיצטרך להשתמש בקופיין למה כשהולך להטביל הסכין לא יקח עמו הקופיין ויטבילה ג"כ דהא אין בזה מירחא גדולה, ולמה יחשב אדם חשבונות כאלו ולא יטבילה. ונראה ביאורו דבאמת הרי לא מוכרח דמיירי ששניהם נטמאו יחד ואולי כאן מיירי שרק הקופיין נטמא, ולכך אם היה לו רק ספיקא אחת היה ודאי הולך

להטבילה כמו שהיה הולך להטביל הסכין אם היתה נטמאת, אבל כיון דתרי ספיקי יש בה אינו הולך להטבילה, אבל זה ודאי דאם שניהם נטמאו יחד דהיה מטביל שניהם ולא עושה חשבונות להטביל רק אחד מהם.

**נט. בגמ' תניא יהודה בן דורתאי**

**פירש הוא ודורתאי בנו והלך וישב לו בדרום וכו'. וביאר רש"י דהלך רחוק מירושלים שלא לעלות ברגל ולהתחייב בפסח ובחגיגה. וצריך ביאור דמה יצא לו מזה דהלך לדרום, הרי בכך ביטל לא רק החגיגה אלא גם הפסח, וכי לא עדיף לו לעשות הפסח ויבטל רק החגיגה וכחכמים, הרי כשיבוא אליהו לישראל ויאמר וכו' לבן דורתאי יאמר למה ביטל גם הפסח. ויש לומר דהוא סבר דאם אין לו חיוב בזה אין בכך תביעה עליו, ורק אם בירושלים הוא נמצא ומבטל החגיגה אפי' שנתחייב בה בזה יהא תביעה עליו ולכך פירש לדרום.**

**ס. בגמ' ואנן טעמא דפרושים ניקו וניפרוש. צריך ביאור מה**

התמיהה של רב אשי הרי אפי' דאין לנו לעשות כמותו שפירש מן החכמים, אבל להבין טעמו ומה סבר למה לא נפרש הרי תורה הוא וללמוד אני צריך, וכי עדיף להתעלם מטענות שהיה לו מן התורה. ונראה דהביאור הוא דאפי' אם טענות טובות יש לו, מ"מ חכמים כבר שמעו טענתו ולא קיבלוהו וא"כ למה לנו לפרש טענתו עוד, הרי ממילא אין זה להלכה דלא קיבלוהו ולמאי לנו לפרש סתם טעמא דפרושים.

**סא. בתור"ה מאי טעמא בא"ד ולפי' צ"ל דלבן תימא אע"ג דאית ליה היקשא אחרינא לעיל חגיגת י"ד לא דחיא שבת. היינו דהוכרח לתוס' לומר כן דאל"ה מה התמיהה של רב אשי דאנן טעמא דפרושים ניקו וניפרוש, ובאמת לכך הקשה לו על רש"י מהא דרב אשי לעיל דרק אם לאו חובה הוא אינה דוחה שבת וכו', וכן מהא דנקוט האי כללא בידך וכו'. ואי לאו דברי התוס' היה נראה לפרש שיטת רש"י דבאמת חגיגת י"ד כן דוחה שבת דהא איתקש לפסח לכל**

מילי וכדרב אשי לעיל דאם חובה הוא תיתי בשבת, ומה דכאן תמה רב אשי דאנן טעמא דפרושים ניתו וניפרוש, זה משום דודאי הטעם של רב מוזבחת פסח הוא רק לבן דורתאי, דהא לבן תימא כבר למד כן מההיקש דזבח חג הפסח, ולכן מוכרח דרב רק לפרש בן דורתאי בא ולכך תמה רב אשי, ומה דכתב תוס' דלבן תימא א"א ללמוד מן ההיקש דזבח חג הפסח שדוחה שבת מקרא דוחגותם דסברא הוא להשוות החגיגות יחד, דברי התוס' קשה, דהא אדרבא סברא הוא שלא להשוותם דהא רק חגיגת י"ד הוקשה לפסח ולכן רק הוא צריכה להיות דינה כמותה דדוחה שבת, וכמו דלגבי זמן אכילתה נשתנו דיניהם לבן תימא, דחגיגת י"ד רק ליום ולילה הוא נאכלת כפסח ומשא"כ חגיגת ט"ז לשני ימים ולילה הוא נאכלת. ומה שבן דורתאי לא למד כבן תימא מהיקש דזבח חג הפסח ולמד מוזבחת, אפשר דלא סבירא ליה דזבח חג לדרשא בא וכדרבנן

דבן תימא, או דעדיף ליה לדרוש  
מוזבחת דהוקש לגבי זביחה  
מלהקיש מזבח חג הפסח דאינו  
בהדיא לגבי זביחה. וא"כ לא  
יקשה מידי לרש"י, דהא באמת  
לבן תימא דסבר דחובה הוא  
תיתי בשבת, וכן ניחא מה  
דתמה רב אשי דרק בדעת בן  
דורתאי מיירי כאן, וגם מהא  
דנקוט האי כללא בידך לא קשה  
מידי דבאמת כן דחיא חגיגת  
י"ד שבת.

#### דף עא ע"א

**סב. בגמ' וחיתת אך שמח לרבות**  
**לילי יו"ט האחרון לשמחה אתה**  
**אומר וכו'.** היינו דלילי יו"ט  
האחרון הו"א דא"א להביא בו  
שלמי שמחה דהא אימעוט  
שמיני מהא דכתיב שבעת ימים,  
וזה דהקשו שאפשר דלרבות  
לילי יו"ט ראשון בא, הוא משום  
דבלילה אין שוחטים קרבנות,  
והו"א דנרבה לשחוט בערב  
יו"ט לליל יו"ט ראשון, ומה  
דבאמת כן למידים דווקא לילי  
יו"ט אחרון דיש בה לפניה  
שמחה ומשא"כ בראשון. אבל  
קשה דיותר יש לרבות לילי יו"ט

ראשון דביומיה יש שמחה והיום  
הרי הולך אחר הלילה, ומשא"כ  
אחרון דביומיה אין שמחה למה  
ללילו יהא שמחה, וצ"ע.

**סג. בגמ' אמר רב אידי בר אבין**  
**שעייכב ושחטה וכו' בן תימא**  
**הא פסלה לה בלינה.** היינו  
דמיירי בשחטה בט"ו דאי בי"ד  
הא פסלה בלינה ואיך יצא בה  
משום שמחה הא בלילי יו"ט  
ראשון מיעטנו לעיל משמחה,  
וביום כבר פסלה. אבל קשה  
דאפשר דלבן תימא באמת כן  
שייך שמחה בלילי יו"ט ראשון  
ולדעתו נאמר דלמעט לילי יו"ט  
אחרון בא 'אך', וכמו דכתבנו  
בהערה דלעיל דסברא הוא  
לרבות לילי יו"ט ראשון ולמעט  
לילי יו"ט אחרון, ואפשר דבן  
תימא סבירא ליה כן ולכן אפי'  
דפסלה בלינה יוצא בה ידי  
שמחה כבר בלילה, ואפי'  
דקושיא על ר"א אין מכאן דהרי  
שייך לתרין כמו שתירצו בגמ',  
אבל ראיה לדבריו גם אין מכאן  
דאפשר גם לפרש דבריו כמו  
שאמרנו וא"כ למה אמרו בגמ'  
על זה שמע מינה, וצ"ע.

**סד.** בגמ' מתיב רבא ההלל והשמחה שמונה וכו' הא זמנין סגיאין דלא משכחת לה אלא שבעה. לכאורה קשה דהא לעיל אמרו דבחגיגה יש רק שבעה ימים מוחגותם אותו משום דיום אחד ודאי שבת הוא ואינו דוחה שבת, ומשא"כ כאן הקשו רק מאופן שחל שבת ביו"ט ראשון דאז יש בו ב' שבתות, ולמה לא הקשו מכל שנה שהרי שבת יש באחד הימים כל שנה, ואם מקשים משבת שחל ביו"ט ראשון היו צריכים לומר רק ששה ימים. והביאור הוא דבחגיגה חוץ ממה דבעינן לשוחטו בזמן הראוי לו וכדכתב בתוד"ה שלמים, בעינן לשוחטו גם באותו יום ממש דהא רק ליום ולילה הוא נאכלת, ולכן בשבת שהוא אינו דוחה אותו לא שייד להקריבו ולכך בכל שנה שייד רק שבעה ימים ופעמים שרק ששה ימים הוא שייד, אבל בשלמי שמחה אין צריכים להקריבו ביומו אלא בשעת שמחה, ולכן בכל שנה שאין שבת חל ביו"ט ראשון שייד שמונה ימים דגם אם יש

שבת באמצע שוחטים אותו מער"ש, ורק בחל שבת ביו"ט ראשון דבער"ש אינו שעת שמחה א"א להקריבו ולכן ממנו הקשו דיש רק שבעה ימים. רק דקשה למה הקשו כלל משבת שחל ביו"ט ראשון, הרי בחגיגה שם תירצו דמיירי כאן מרוב שנים דאינו חל יו"ט ראשון בשבת, ולמה כאן לא תירצו כן. ועיין בשו"ת חכם צבי (קנ"ח) דתירץ דלגבי שמחה לא שייד לתרין כן דהא שם במשניות סוכה חילקו לגבי לולב וערבה דאם יוצא בשבת יש פחות ימים ומכך דלגבי שמחה לא חילקו כן משמע דאין לחלק בה ולכן הקשו דכן חילוק יש בה ולמה לא כתבוהו, ומשא"כ בחגיגה ניחא דאין התורה תחלק בכך ולכן אמרו דברוב שנים איירי. **סה.** ברש"י ד"ה לרבנות לילי יו"ט האחרון בא"ד ויו"ט האחרון גופיה לא דהא תרי זימני שבעת ימים כתיב. לכאורה קשה דהא לקמן בגמ' הביא רבא קושיא מהא דאמרו במשנה ההלל והשמחה שמונה ואיך אמר רש"י דרק שבעה

ימים יש שמחה, ועיין בתוד"ה לילי שכבר הקשה כן על רש"י. וראיתי מבארים דלרש"י מה דאמרו שמונה ימים היינו דבראשון רק ביומו יש שמחה ובאחרון רק בלילו ולא ביומו, דבאמת במיעוט שניהם הוא רק שבעה ימים אבל המצוה של שמחה הוא לשמונה ימים שלימים.

### דף ע"ב

**סו. בגמ' כשהוא אומר ביום הראשון לבקר הרי בקר שני אמור.** לכאורה קשה דהא בהדיא אמר דביום הראשון לבקר דהיינו בקר ראשון ואיך נפרש מ'לבקר' דמיירי בבקר שני. והביאור הוא דאם לומר בקר ראשון בא הכתוב היה לו לומר בקר ראשון ולמה כתב ביום הראשון לבקר היינו דביום הראשון הוא עדיין נאכל ולבקר שלאחריו עובר בבל ילון.

**סז. בגמ' במאי אי בחגיגת י"ד הא כתיב בה יום ולילה אי חגיגת ט"ז הא כתיב בה יום ולילה אלא וכו'.** לשון הגמ' אינו ברור כ"כ דבתחילה היה ברור לו

דבשניהם כתיב בהם יום ולילה, ועכשיו מתרץ דבשניהם שני ימים ולילה אחד זמן אכילתם. והביאור הוא דמה דבתחילה אמר דבשניהם כתיב יום ולילה זהו ע"פ מה שביארו דביום הראשון לבקר בשני חגיגות הכתוב מדבר דלפי זה עולה דכל אחד מהם נאכל ליום ולילה, אבל עכשיו חוזר בו דלא מיירי בשני חגיגות וממילא יש לבאר שניהם בשני ימים ולילה אחד.

**סח. במשנה א"ל ר' יהושע לא אם אמרת באימורי ציבור שיש להן קצבה תאמר בפסח שאין לו קצבה.** וביאר רש"י דהיות וכבר שחטו התמיד היה לו לידע שאין צריך לשחוט עוד ולכן אם שוחטו הוי שוגג ולא מועה ולכך לשמן חייב. וצריך ביאור דמאי נפק"מ אם סיבת הטעות מוצדקת או לא, הרי כיון דבשינה לדבר המותר איירי היה לו להיות פטור לר"י, ומכך דחזינן דאינו פטור משמע דגם בשינה לדבר המותר הוא חייב, וצ"ע.

## דף עב ע"א

פמ. בגמ' ואי בעוקר מה לי ראויין  
 מה לי שאינן ראויין. וביאר  
 רש"י עוקר לאו טועה בדבר  
 מצוה הוא ואמאי פטר ליה ר'  
 יהושע בראויין והלא לא טעה  
 בו שיודע שאינו פסח. ולכאורה  
 קשה דהלא במשנה ביאר רש"י  
 דכיון דר' יהושע הכשיר שאר  
 זבחים ששחטן לשם פסח לכן  
 אינו חייב חטאת, וא"כ כאן אפי'  
 שאין בזה טעות מ"מ היה לו  
 לפטור מחטאת כיון דכשר הוא,  
 ומאי קושיית הגמ'. והביאור הוא  
 דאפי' דהכשיר שם ר"י מ"מ לא  
 הכשירם לשם פסח אלא לשמם  
 ואינו יוצא בהם לפסח, וא"כ  
 פשיטא הוא שאין להם לעשותם  
 בשבת ולכן חייב חטאת, ורק  
 בטועה בדבר מצוה דנתכוין  
 למצוה פטר מחטאת. ומה דרק  
 חטאת מחייבין אותו והלא  
 מזיד הוא דהא לא מיירי בטועה,  
 עיין מהרש"א דביאר דמיירי  
 בשוגג והיינו דהוא חשב דמותר  
 להקריב שאר זבחים לשם פסח  
 בשבת ולכן הוא חייב רק  
 חטאת, אבל טועה בדבר מצוה  
 הוא אינו דהא לכתחילה עשה

שאר זבחים לשם פסח, ולא  
 מיירי שטעה וחשב שהוא הפסח  
 שלו.

ע. בגמ' ואם איתא הא לא דמי  
 דרישא בעוקר וסיפא בטועה  
 לר"א לא שני ליה. היינו דלר"א  
 כיון דבשניהם הוא סובר לחייב  
 בחטאת ממילא יכול לעשות ק"ו  
 מעוקר לטועה. אבל עדיין צריך  
 ביאור דמ"מ עוקר הוא חמור  
 דבכונה תחילה עוקר הוא את  
 שמו ולכן יש לחייבו ומניין לו  
 דבטועה דהוא שוגג דגם יהא  
 חייב. ונראה לבאר ע"פ  
 המהרש"א שהבאנו לעיל דגם  
 בעוקר מיירי בשוגג דחשב  
 דמותר לשנות שמו, דמזה דשם  
 אפי' דשוגג הוא מחייבים אותו  
 בחטאת כך יש לחייב גם בטועה  
 בחטאת דבשניהם חישב לעשות  
 מצוה ומ"מ חייב חטאת.

עא. בגמ' א"ר אמאי הכא במאי  
 עסקינן כגון שקדם ומל וכו'  
 הכא כגון שקדם ושחטינחו  
 לאימורי ציבור ברישא. היינו  
 דתחילוק הוא אם חובת המצוה  
 עדיין עליו ואם הוא טועה הוי  
 טועה בדבר מצוה או שחובת  
 המצוה כבר עשה וממילא

טעותו אינו בדבר מצוה כי כבר עשה המצוה. אבל א"כ היה לו לר' יהושע לחלק בין אימורי ציבור לפסח בעבד המצוה כבר או לא ולמה חילק ביש להם קצבה או לא. והביאור הוא דמה דחילק באם יש להם קצבה זה היה כוונתו, דביש להם קצבה כאימורי ציבור אם עשה המצוה כבר אינו נקרא טועה בדבר מצוה ולכן חייב, ומשא"כ בפסח דאין לו קצבה ואפי' דפסחו כבר שחט מ"מ כיון דחבירו עדיין לא שחט יש עדיין מצוה כאן, ולכן אם טעה ושחט שאר זבחים של חבירו וחשב שהוא פסח של חבירו הוי עדיין טועה בדבר מצוה ופטור אפי' שכבר שחט פסחו קודם.

**עב. בגמ' והתניא ר' חייא אמר ר"מ לא נחלקו ר"א ור"י וכו'.** היינו דמכך דאמר ר"מ דלא נחלקו באופן שעשו המצוה קודם משמע דסבירא ליה לחלק בכך דבעבד המצוה קודם הוא מחייב. אבל קשה דאפשר דמה דביאר ר"מ מחלוקתם כך הוא מכורח ההכרח דלעיל שא"א לבאר ר"י באופן אחר דאל"כ

יקשה עליו מתינוקות שיש להם קצבה, אבל אפשר דר"מ עצמו לא סבירא ליה לחלק בכך ולדעתו גם בעבד המצוה קודם הוא פטור, וא"כ מאי קושיית הגמ', וצ"ע.

**עג. בגמ' אמרי דבי ר' ינאי רישא כגון שקדם ומל של שבת בער"ש שלא נתנה שבת לידחות.** היינו דכיון דכבר אין לו חיוב למול את שבת בשבת ממילא אין לו טירדא דמצוה בשבת ולא הוי טועה בדבר מצוה ולכן חייב גם לר' יהושע. אבל עדיין צריך ביאור דהא מה דמל את שבת קודם זמנו עדיין לא עבד מצוה ועדיין מחוייב בהטפת דם ברית וא"כ עדיין יש לו טירדא דמצוה בשבת. ואולי הטפת דם ברית דעדיין מחוייב לעשות אינו דוחה שבת ורק לאחר השבת יש לו לעשות, ולכן בשבת אין לו טירדא ולכך חייב גם לר"י.

**עד. ברש"י על מה נחלקו בא"ד ומל של שבת תחילה שזמנו היום ואח"כ מל של אתמול וכו' דהא ודאי לא קאמר שמל את שניהם דהא לא טעי בהכי.** היינו

דבתחילה ברישא ביאר רש"י דמיירי שמל שניהם בשבת, ואח"כ בסיפא כתב דא"א שטעה ומל שניהם דלא טעו אינשי בכך, ולכאורה הוא סותר ביאורו ברישא. והביאור הוא דברישא דמיירי ששניהם כבר עברו שמונה ימים שיך שיטעו וימולו שניהם באותו יום, אבל בסיפא דמיירי שאחד מהם עדיין לא עבר שמונה ימים בזה לא טעו אינשי לחשוב ששניהם כבר עברו שמונה ולמול שניהם באותו יום, ואפי' דמצינו דטועה אדם למול את של שבת בער"ש וקודם שמונה, זהו משום דטועה בינו לתינוק השני אבל למעות דשניהן עברו שמונה בזה לא טעו אינשי, ודוחק הוא.

#### דף עב ע"ב

עה. בגמ' פוטר היה ר"מ אפי' עגל של זבחי שלמים ששחטו לשם פסח והאמר ר"י מודה היה ר"מ בבעלי מומים. היינו אפי' דזבחי שלמים אינם בעלי מומים, מ"מ הו"א דכמו דבעלי מומים לא טעי אינשי ולכך מודה בה ר"מ דחייב, כך בעגל שאין מביאים

כמותו לפסח לא טעו אינשי ולכך גם בזה יש לו להודות דחייב דמאי שנא, וא"כ קשה על ר"א דאמר דלר"מ בעגל גם פוטר.

עו. בגמ' איכא דאמרי כ"ש בההוא

דמחייב דלא עשה מצוה. היינו דאפי' דטעה שם בדבר מצוה כיון דלא עשה עכשיו מצוה חייב. וקשה דהא לעיל בע"א בהתניא דר' חייא מצינו דבטעה בדבר מצוה יש לפטור ואפי' דלא עשה מצוה, דמיירי שם במל את של אחר השבת בשבת, ומשא"כ בעשה מצוה כיון דאינו טועה בדבר מצוה חייב, ואילו כאן אומר ר"י דבנותר דטעה בדבר מצוה הוא כיון דלא עשה מצוה הוא חייב. וא"א לומר דר"י לא סבירא ליה כר"מ וסבירא ליה כר"ש, דהא באופן שמל את של אחר השבת בשבת לא מצינו חולק דסובר שלא נחלקו ר"א ור' יהושע בזה, דרק באופן שמל את של ער"ש בשבת אפשר דחולקים על ר"מ דכן נחלקו בה, וא"כ חוזרת הקושיא למקומה דלמה יהא חייב אם לא עבד מצוה דכר"א

גם לא סבר ר"י דהא בעביד מצוה סבירא ליה דפטור כר' יהושע. ועיין לקמן שהגמ' דנה כמי סבירא ליה ר' יוחנן, ובאמת כר' יהושע דסוגייתנו א"א דסבירא ליה כמותו, דהא ר' יהושע סבירא ליה דרק בזמנו היום דלכך בהול הוא וטרוד פטור, וכאן פטר ר"י גם ביבום דאין לה יום מיוחד ואפי' דאין זמנו בהול, ובאמת למסקנת הגמ' קשה ר"י כמאן הוא, וא"כ גם בזה דחולק על ר"מ צ"ע.

גם לא סבר ר"י דהא בעביד מצוה סבירא ליה דפטור כר' יהושע. ועיין לקמן שהגמ' דנה כמי סבירא ליה ר' יוחנן, ובאמת כר' יהושע דסוגייתנו א"א דסבירא ליה כמותו, דהא ר' יהושע סבירא ליה דרק בזמנו היום דלכך בהול הוא וטרוד פטור, וכאן פטר ר"י גם ביבום דאין לה יום מיוחד ואפי' דאין זמנו בהול, ובאמת למסקנת הגמ' קשה ר"י כמאן הוא, וא"כ גם בזה דחולק על ר"מ צ"ע.

### דף עג ע"א

**עח. בגמ' שחטו ונמצא בעל מום חייב מה תיקון תיקן בדוקין שבעין ואליבא דר"ע דאמר אם עלו לא ירדו. היינו דמה דאמרו דבבעל מום שחטו חייב מיירי במום בדוקין שבעין דעל זה אמרו דשחטו חייב דהא לר"ע אם עלו לא ירדו ולכך תיקון יש בזה ולכן חייב, ומשמע דבמום אחר דלא אמרו בו אם עלו לא ירדו דאין בהם תיקון אם שחטו אינו חייב. ולפי זה קשה דהא אמרנו לעיל (עב:) דר"מ מודה בבעלי מומין דחייב והטעם אמרו שם דבהם לא שייך דטריד ולא שייך דמיחלפי דהא רואה דמום יש בהם, ואם רק במום של דוקין שבעין מיירי למה לא**

**עז. בתוד"ה באשתו נמי בא"ד ואומר ר"י דפריך אלישנא בתרא וכו' ומסיק דהוה ליה לשיוולי. היינו דמה שייך להקשות דבאשתו נ כאן מיירי דלא עביד מצוה קעביד מצוה דהא בגידה דאסורה לו מיירי וודאי אין כאן מצוה, ולכן לל"ק לא שייך למיפרך דבאשתו קעביד מצוה, ורק לל"ב דסבר דגם אם טעה בדבר מצוה בלא לעשות מצוה פטור, שייך להקשות דבאשתו נמי בדעתו היה לעביד מצוה רק שטעה ולא ידע שהיא נידה. ומסיק בגמ' דהוה ליה לשיוולי ולכן באשתו**

שייך דמיחלפי הרי רק בבדיקה הוא רואה מום זה אבל בסתם אינו רואהו ולמה א"א דמיחלפי, ובשלמא לת"ק דמשנתינו ניהא דחייב דהא היה לו לבדוק והיה מוצא גם מום כזה, אבל לר"מ דרק באופן דלא מיחלפי הוא מודה למה יהא חייב, והא גם בו שייך דמיחלפי. ואפי' אם נאמר דלמעשה בכל המומים חייב ואפי' דאין בהם תיקון דלא חילקו בין המומים וכולם הוא חייב עליהם כבדוקין שבעין ולמידים ממנו, וא"כ נוקים משנתינו בשאר מומים ובניכרים דלא מיחלפי, מ"מ לר"מ כיון דעיקר מה דהוא אוסר הוא רק משום דלא מיחלפי, אין לו לחייב באף מום, דהא מקור הדין שהוא דוקין שבעין עצמו שייך דמיחלפי א"כ אין לו לחייב לא בו וממילא לא באף מום אחר. ובאמת גם אין לתרין משנתינו כת"ק דהיה לו לבדוק, דעיין בתוד"ה שחטו דכל המשך דברי המשנה הוא רק דברי ר"מ, ולשיטתו אין לחלק כן כנ"ל דמקור הדין עצמו שייך לאיחלופי, וצ"ע.

**עט.** בגמ' הא בגלוי חייב מה תיקן תיקן להוציא מידי נבילה. היינו דבתירון זה יש לתרין כל הקושיות דלעיל דהא בכולם הוא מוציאם מידי נבילה. ובאמת קשה למה לא תירצו תירון זו גם על בעל מום, ולמה היו צריכים לדחוק ולתרין דמיירי בדוקין שבעין ולמעט שאר מומין דאין לחייב עליהם. ובאמת לפי תירון זו בגמ' עכשיו מתורין מה דחקשינו בהערה הקודמת מחא דר"מ מודה בלא מיחלפי ומשא"כ דוקין שבעין כן שייך דמיחלפי, דבאמת לר"מ יש לתרין דמיירי בכל מומין דלא שייך בהם דמיחלפי ותיקן בכך דמוציאם מידי נבילה, אבל לפי התירון דלעיל דבדוקין שבעין איירי קשה.

**פ.** בגמ' א"ה כי לא ניתק נמי גזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה ומנא תימרא וכו'. בפשיטות נראה דרק קודם ניתוק יש לגזור אטו לפני כפרה אבל אחר ניתוק לא גזרינן ולכתחילה מותר וכמו דפירש רש"י בד"ה גזירה דמשניתק לא

מיחלף, ולפי זה הראיה מהמשנה הוא דמצינו בר' יהושע דשייך לגזור גזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה, אבל לא סבירא לן ממש כמותו אלא כת"ק דיפלו דמיו לנדבה רק דלת"ק אין לדייק דגופו לא כבר' יהושע דהא לת"ק אין מביאים ממנו כלל עולה אלא לנדבה יפלו דמיו סבירא ליה, ולכן הראיה היא מדברי ר' יהושע, אבל אי סבירא לן כר"י ממש היה לנו לאסור גם אחר ניתוק דהא בהדיא כתב דימכר. אבל עיין בתוד"ה אשם דכתב דגם אחר ניתוק לכתחילה אין לשחטו לעולה דגם בו גזרינן אטו לפני כפרה, ורק בדיעבד כשר, ובאמת נראה דהוא למד דהראיה מר' יהושע ממש הוא וסברין כמותו דבאמת לכתחילה ימכר כר' יהושע ורק בדיעבד כשר.

**פא.** ברש"י ד"ה מידי אבר מן החי, לבני נח שאם אכלו אינו נהרג. מה דכתב רש"י דהנפק"מ הוא רק לבן נח ולא לישראל, והא לכאורה גם לישראל יש כאן תיקון שלא יהא בו איסור אבר

מן החי. והביאור הוא דלישראל ממילא הוא אסור משום תקרובת ע"ז ואין נפק"מ אם יהא בו איסור אחד או ב' דאין בזה שום תיקון למעשה. ועיין בטורי אבן (חגיגה יב: ד"ה אין אסור) דהקשה דלכאורה גם בבן נח אין כאן תיקון דהא גם על ע"ז הוא חייב ומה יואיל לו שעל אבר מן החי הוא לא יהרג. ותירץ דמיירי כאן בתקרובת ע"ז דעליו אין בן נח חייב.

#### דף עג ע"ב

**פב.** בגמ' הב"ע כגון שהפרישו קודם חצות ומתו בעלים אחר חצות דהוה ליה נראה ונדרחה. היינו דבכך דמתו בעליו הוי פסול בגופו ולכן ישרף מיד וכמו דאמרו לעיל דבלית ליה בעלים הוי פסולו בגופו ולכך לא בעי עיבור צורה.

**פג.** בתוד"ה פסולו מחמת מאי בסו"ד כדתניא בסוף מי שהיה טמא וכו' אין בנו נמנה עליו יביאנו לשם שלמים. לכאורה צריך ביאור מה הראיה דא"א להביאו לשם פסה, הרי אפשר דכיון דבנו לא היה נמנה עליו

רב מודה דנידחין, וא"כ למה לא יוקים רב משנתנינו כר"י דבעלי חיים כן נידחין. ולכאורה יש לתרץ דרב כן סבירא ליה כהחולקים על ר"י ולכן עדיף לבאר דבריו כהחולקים דאין בעלי חיים נידחין ולא כר"י אבל נכון הוא דאין זה מוכרח.

### פרק ח'

#### דף עד ע"א

**פו. בגמ' דתניא ר' יהודה אומר כשם ששפור של עץ אינו נשרף כך שפור של מתכת אינו מרתיה וכו'.** היינו דר"י הבין דשניהם שוים דאם הפנימי מרתיה היה לעץ לישרף בחלק הפנימי שלו ומכך דאינו נשרף מוכרח דגם במתכת אין הפנימי מרתיה ולכן אפשר לצלות גם בשפור של מתכת, וזה פרכוהו רבנן דאין זה דומה כלל, דמה שאין הפנימי של עץ נשרף דבעץ חם מקצתו אין חם כולו דאין זה גוש אחד, ומשא"כ מתכת כשחם מקצתו מיד חם כולו דגוש אחד הוא ולכן הוא מרתיה ואסור לצלות בו הפסח.

ממילא כבר היה נמנה על קרבן אחר ולכן הוא אינו מביאו לשם פסח אלא לשם שלמים, אבל אם לא היה נמנה על אחר כן יביאו לפסח וימנה עכשיו עליו. ואולי אם היה שייך עכשיו לימנות על קרבן זה לפסח היה על בנו לפרוש מהקרבן השני דממילא יש עליו מנויים אחרים ולימנות עכשיו על קרבן זה לפסח, ומדלא אמרו לו לעשות כן משמע דא"א ולכך יביאנו לשם שלמים, ודוחק הוא.

**פז. בתוד"ה בדם ובבעלים, תימא וכו' הא בדם ובבעלים בעינן עיבור צורה וליכא.** קשה מה הדמיון בין שני הפסולים, דבדם ובבעלים מיירי שלא עשאו לשם בעליו וזה אינו פסול בגופו, אבל שם מיירי שאין לו כלל בעלים ואפשר דזה כן הוה פסול בגופו, דקרבן בלא בעלים פסול הוא, וצ"ע.

**פה. בתוד"ה האמר רב, תימא הא מסקי' בפ' שני שעירי אמר לך רב אליבא דר"י לא קאמינא.** היינו דרב דאמר שם דאין בעלי חיים נידחין אמר דבריו אליבא דהחולק על ר"י, אבל לר"י גם

**פו. בגמ' תניא ר' ישמעאל קורחו**  
**תוך תוך ר"ט קורחו גדי**  
**מקולם. היינו דמשום דנחלקו**  
**במח' של ר"י הגלילי ור"ע לכן**  
**לר"י דסבירא ליה כר' יוסי**  
**קורחו לפסח תוך תוך דהיינו**  
**דנצלה מתוכו, ור"ט דסבירא**  
**ליה כר"ע קורחו גדי מקולם**  
**דהיינו דנצלה מבחוץ דהוא לשון**  
**של כובע נחושת דגם כרעיו**  
**מניחו עליו מבחוץ ככובע.**

**פח. בגמ' אמרי שאני התם כיון**  
**דאיכא בית השחיטה דמחלחל**  
**מידב דייבי. היינו דלכן אין**  
**ראיה מכאן דבכל צלי אפשר**  
**לצלוח עם הדם, ואפי' דיש לומר**  
**דבכל צלי הרי יש בית שחיטה**  
**ויש לדם מהיכן לצאת ולמה לא**  
**יהא ראיה לכל צלי, והביאור**  
**הוא דאפשר דיש מקרים שאין**  
**בית השחיטה למטה כבפסח**  
**ואין לדם איך לחלחל למטה,**  
**ולכן אין זה ראיה לומר כלל**  
**ברור דצלי מותר עם הדם בכל**  
**גוונא.**

**פט. בתוד"ה האי מולייתא בא"ד**  
**ודבר תימא לרש"י מה מועלת**  
**מליחה מועטת לצלי וכו' לאו**  
**משום דבעי מליחה אלא שמנהג**

**למולחו. היינו דתוס' מקשה על**  
**רש"י למה פירש שמיירי שלא**  
**מלחו אלא לצלי דהיינו מליחה**  
**מועטת דמה מועיל הוא לצלי.**  
**ולכאורה קשה דאח"כ מתרין**  
**תוס' הא דפרק קמא דביצה**  
**דמה דמלחו בשר לצלי הוא**  
**משום דהמנהג למולחו ואין חיוב**  
**בדבר, ולכאורה גם לרש"י יש**  
**לפרש כן דלא מלח לצלי משום**  
**חיוב אלא משום דהמנהג**  
**למולחו, ולמה הקשה על רש"י**  
**ולא פירש דבריו כן, דהלא אין**  
**שום משמעות ברש"י דחיוב**  
**הוא לעשות כן, וצ"ע.**

### דף עד ע"ב

**צ. בגמ' והא רבין סבא טפליה**  
**וכו' והא רבא איקלע לבי ריש**  
**גלותא וכו'. היינו דבתחילה**  
**כשהקשו מרבין סבא באה הגמ'**  
**להקשות קושיא על דחיית**  
**הראיה דאמרו דשאני לב דשיע**  
**ואין אומרים כבולעו כך פולטו,**  
**דזה קשה דברבין מצינו דכן**  
**אמרין כבולעו כך פולטו דהא**  
**אמר רב אי מעלי טפליה הב לי**  
**ואיכול. ואח"כ כשהקשו מרבא**  
**בזה באו להקשות איפכא על**

רבה דמצינו שם דלא אמרינן  
כבולעו כך פולטו, ודו"ק.

**צא.** בגמ' האי אומצא וכו' אחתיה  
אגומרי פליגי בה רב אחא  
ורבינא חד אסר וחד שרי מאן  
דאסר מצמית צמית. צריך  
לומר דמאן דאסר משום  
דמצמית צמית מיירי בפירש  
הדם ואח"כ חזר ונבלע ורק  
אח"כ מצמית צמית ונצבר הדם  
בתוכו, ולכן אסר דם שפירש  
אסור הוא, דאם לא פירש הדם  
למה יאסר בכך דמצמית צמית,  
הרי דם האברים שלא פירש  
מותר ואפי' דנצבר בתוכו שרי,  
וכמו דהביא תוס' לעיל (עד.  
בד"ה האי מולייתא) דבחליטה  
דמצמית צמית שרי דהדם לא  
פירש. ולפי זה ניהא מה דכתיב  
לקמן דאסר רבינא חלייה אפי'  
לא אסמיק דא"א דלית ביה  
שורייקי דמא, דאם מיירי בדם  
שפירש לא היה לו לאסור כלל  
ואפי' באסמיק, דהא הדם צמית  
בבשר ולמה נאסור חלייה, אלא  
כמו שאמרנו דמיירי בפירש  
לחומץ וחזר ונבלע ולכן שניהם  
אסורים.

דף עה ע"א

**צב.** בגמ' א"ל הפת מותרת א"ל  
והאמר ר' חנינא סבא וכו' הא  
לא גלי רחמנא הוי אמינא צלי  
אש הוא. צריך ביאור מה  
ההו"א לדמות זה לזה כלל, דהא  
לגבי צליית הפסח דבעינן צלי  
הוא דיש לדון אם זה נקרא צלי  
או לא, אבל לגבי קליפי ערלה  
אין זה מעניינינו כלל אם צלי  
הוא או לא, אלא הנידון הוא אם  
יש כאן שבח עצים בפת או לא  
וזה אין כאן ולמה נצטרך מיעוט  
כלל, וצ"ע.

**צג.** בגמ' חתכו ונתנו על גבי  
גחלים רבי אומר אומר אני  
שזה צלי אש. צריך ביאור למה  
מה דדנים כאן אם הוא צלי אש  
או לא, הרי הנידון היה צריך  
להיות אם כשר הוא לצלותו  
כשהוא חתוך ולא אם הוי צלי  
אש. ועיין רש"י דביאר דבאמת  
לא מיירי שחתכו לחתיכות  
מופרדות אלא שחתכו בשניים  
ושלושה מקומות כשהוא עדיין  
מחובר ועשה כן כדי למהר  
צלייתו, ולכן יש לדון אם צלי  
שממהר צלייתו משום החיתוך  
הוי צלי אש או דהוה צלי מחמת

דבר אחר. אבל עיין בתוס' לעיל (עד. בד"ה נחתך ממנו) דביאר את הגמ' כאן דמייירי שחתכו ממש לכמה חתיכות וא"כ לדבריו עדיין קשה הקושיא הנ"ל דיש לדון אם כשר הוא כשהוא חתוך. ויש לומר דגם לתוס' הנידון כאן אם משום דחתכו לכמה חתיכות דממהר צלייתו אם הוי צלי אש או צלי מחמת דבר אחר כרש"י, ובאמת חוץ לזה יש גם לדון אם מותר כלל לחותכו. אבל באמת מהמשך דברי הגמרא מהא דרמי ליה רב אחדבוי משמע דהנידון לא היה לא על זה ולא על זה אלא על גחלים אם הוי אש וממילא אם צלייה זו הוי צלי אש, וא"כ לא קשה כלל הקושיא הנ"ל דאין דנים כלל בהא דחותכו אלא בגחלים.

**צד. בגמ' אתיא שריפה שריפה מבני אהרן מה להלן שריפת נשמה וגוף קיים וכו'.** ומה דעל קרבנות וכדומה דכתיב בהם באש ישרף לא למידים שריפה שריפה מבני אהרן, אולי דרק באדם מצינו בבני אהרן דשייך

שריפת נשמה וגוף קיים ואין ללמוד בהמה מאדם.  
**צה. בגמ' ואלא באש למה לי לאפוקי אבר מעיקרו.** צריך ביאר דאיך שייך שיכתב רק תשרף, הרי א"כ הו"א דרק באש תשרף דסתם שריפה באש הוא, וא"ת דיש ללמוד גז"ש מבני אהרן דבשריפת נשמה וגוף קיים איירי, זה א"א דהא תשרף אינו מופנה כדי ללמוד מינה דהא זה בעינן כדי ללמוד שבכלל דינה בשריפה, וא"כ לכך בעינן באש תשרף דמבאש נלמד דדינה בשריפה ותשרף יהא מופנה לגז"ש, וצ"ע.

**צו. בתוד"ה נכוח בגחלת, תימא מה בין גפסים רותח וסיד לחרסו של תנור.** נראה לתרץ קושיית התוס' דנשתנא חרסו של תנור דאין כאן חום של תנור עצמו אלא שהוא שומר חום האש שלא יתפור ולכן הו"א דאש הוא דהרי אין מכוחו כלום אלא הכל מכוח האש, וכמו דכתב תוס' לעיל בד"ה וגרפו בשם הירושלמי, ומשא"כ בסיד רותח דאפי' דהרתיחו אותו באש מ"מ יש לו עכשיו חום שלו

וחוס זה אינו נקרא אש ואי לאו  
דמרבי קרא לא הוה ידעינן  
דמכזה הוא.

### דף עה ע"ב

**צו. בגמ' אמר רבה רצה גחלת**  
**יביא רצה שלחבת יביא**  
**שלחבת בלא גחלת היכא**  
**משכחת לה.** עיין בשפת אמת  
דהקשה לו למה רק על דברי  
אביי הקשה רבה ולא על דברי  
רב ששת, דלכאורה גם לרב  
ששת הו"א דאם אמרו אש הוא  
ממעט גחלת ורק שלחבת אש  
הוא, דא"כ גם עליו קשה איך  
שייך שלחבת בלא גחלת. ולכך  
ביאר דרך על אביי קשה  
דלדעתו יש לו ב' אפשרויות או  
גחלת או שלחבת ולכן יקשה  
דלמה לי למעט שלחבת שהוא  
אינו יפה ולא ראוי בפני המלך,  
דהרי יש לו עוד אפשרות להביא  
גחלת שכן ראויה להביאה בפני  
המלך, ומשא"כ לרב ששת  
דלדעתו רק שלחבת אש הוא  
ואין לו עוד אפשרות, לכך אם  
לא נמעט מגחלי הו"א דאפי'  
דהוא אינו ראוי מביאה דאש  
אמר רחמנא. ועוד נראה לי

לבאר מה דעל רב ששת לא  
קשה כעל אביי, דאפשר דלרב  
ששת באמת מיירי בשלחבת על  
גחלת, ומה דכתב רחמנא גחלי  
הוא בא למעט שלחבת גדולה  
על גחלת ולומר דדי בגחלי אש  
בלא שלחבת, דאם לשלחבת  
נתכוונה תורה היה כתוב רק  
אש ואנן ידעינן דבשלחבת על  
גחלת מיירי, וממילא לא קשה  
מידי דהא שלחבת על גחלת  
הוא ראויה להביאה בפני המלך  
ולכך בעינן למעטה, אבל לאביי  
דחילקו את האש לב' אפשרויות  
או גחלת דהיינו עם שלחבת  
דהא באש מיירי, או שלחבת  
סתם, לכן הקשה לרבה איך  
שייך שלחבת בלא גחלת דהרי  
מוכרח דב' אופנים שונים הם,  
ואם במנא ומשחא איירי למאי  
בעינן למעטו הא אין הוא ראוי.

**צח. בתוד"ה לפי שאין מוכרים**  
**בסו"ד ולרשב"א נראה וכו'**  
**כדתנן בריש מסכת מע"ש**  
**שאין מוכרין אותו.** קשה  
דהמשנה שהביא הרשב"א דאין  
מוכרין אותו נראה דמיירי בכל  
מקום ולא רק בירושלים דהא לא  
חילקו שם במשנה בכך, וא"כ

למה אמרו כאן דבירושלים הוא  
 דאין מוכרין אותה, ולכאורה גם  
 לרש"י דגרס כאן שאין מוכרין  
 מע"ש בירושלים גם קשה דהא  
 בכל מקום אין מוכרין וכנ"ל.  
 ובשלמא לרש"י יש לתרץ  
 דבירושלים נוסף איסור מן  
 התורה למוכרן מהא דכי ירבה  
 ממך הדרך ונתתה בכסף,  
 ומשא"כ בכל מקום דאיסור  
 דרבנן הוא אבל לרשב"א קשה.  
 והיה נראה לתרץ דאין זה  
 קושיא כלל דמוכר הוא  
 דהאיסור למוכרו הוא רק  
 בירושלים ששם יכול לאוכלו

בקדושתו, דהא התורה בהדיא  
 כתבה דכי ירחק ממך הדרך  
 ונתתה בכסף, אלא דבמשנה  
 שם איירי במקומו דהיינו  
 בירושלים דמשום ביזיון מצוה  
 אסור למוכרו. אבל עיין בתוס'  
 לעיל דכתב דהכתוב בפדיון  
 לחולין איירי דמותר, אבל  
 למוכרם בקדושתם אסור, וא"כ  
 חוזרת הקושיא למקומה  
 דלמוכרה בקדושתה לכאורה  
 בכל מקום אסור. ואולי לרשב"א  
 לא גרסינן בירושלים, אלא שאין  
 מוכרין מעשר שני ותו לא, וצ"ע  
 בזה.